

Prețul pentru monarhia :
pe anu 10 fl. — cr. v. 2;
dumetate de anu 5
un patrariu 2, 50
Până România și străinatate :
pe anu 30 franci;
dumetate de anu 15

ALBINA

Invitare de prenumeratiune
la

„ALBINA”

pe patrariul dejă inceputu, alu
IV-lea alu anului curent, cu pretiurile
si in conditiunile cunoscute. —

Rogămu de nou pre domnii restan-
tiari ai nostri, sè nu pregete a se achită
cu noi; pentru ca si noi sè fîmu in stare
a ni implini cu promtătia detorinti'a facia
de on. Publicu !

Redactiunea.

Budapest, in 25 nov. 1876.

Marchisulu Lord Salisbury, barbatu de
statu de cea mai mare capacitate si autoritate
si influentia in Anglia, numit u finidu de
comissariu alu guvernului anglu langa Sir El-
liot, ambasadorulu acestuia in Constantino-
pole, la conferinti'a internationale pentru pa-
cificarea Orientelui, si provediutu — cum se
sună, cu potere straordinaria, de 8—9 dile
colindu pe la curtile cele mari, pentru de a
prepară deslegarea, resp. de ale ingagiă soli-
darmente in contra eventualilor pretensiuni
essagerate din partea Russiei.

Poaa acu Marele diplomatu a sondatul
Parisulu si Berolinulu, si tocmai se afia in
Viena de unde va atinge pre Mare-Italia la
Brindisi seu Ancona intenindu-se cu Minis-
trulu de esterne alu aceleia, dlu Melegari, seu
cu secretariulu de statu alu acestui'a dlu Tor-
nicelli.

Tota sperant'a Angliei se concentra in
acestu personajiu inaltu, de capacitate si
autoritate, si deca astadi cevasi pucinu s'au
mai linisit u spiritele in Europa, apoi totu
acestei sperantie este a se multiam.

De eltmintre se sună că in Parisu nu ar
fi successu a cascigă pre Francia pentru pla-
nurile anglese, atumne nu — pentru acelu es-
pediente, ca in casu de trebuinta, Francia sè
dée trupele de ocupatiune in locu de Russia.
Francia nu vré de felu sè-si parasescă reser-
va de poaa acuma. —

Ca rezultatu i securu alu conversatiunilor
Marchisului in Parisu si Berlinu se anun-
cia totusi că s'ar fi medilocitu intelegeri
prealabili ca de basi ale Conferintei prin cari
o conferinta prealabile a poterilor intresine
cu eschiderea Pôrtei, a devenit de prisou,
crutiandu-se astfelu inca o data susceptibili-
tatea Pôrtei.

Conferintia se crede că se va intruni pe
la 5 ori 6 novembre si finidu că foile inspi-
rate de Anglia incredintiaza, cumca represen-
tantii acestui'a ar ave instructiunea d'a face
tote posibile concessiuni pretinse de Russia
pentru imbunatatirea sortii crestinilor: lu-
mea si specialmente bars'a er incepe a resuia
mai usioru. Cursurile aréta de 2—3 dile facia
mai pucinu acra.

Creditulu vienesu s'a urcatu la 140;
celu ungurescu la 107; rent'a in arg. la 67;
in hartia la 61 (agiulu argintului a se adiutu
la 112; galbenii la 6 fl; napoleondorii la 10
fl 7 cr. —

Intr'acea de si chiar splicationile si
dechiaratiile ce mereu se facu si se publica
intre Anglia si Russia, par' că ar adeveri de-
laturabile periculu si ar usiură deslegarea seu
regularea controverselor orientali, totusi
atât in Anglia, câtu si in Russia, dar si la
noi, armările se continua din respoteri, si a
nume in partie desprie sudu ale Russiei drum-
urile ferate nici că mai transpôrtă alt'a de-
cătu soldati, arme, munitioni, astfelui, in cătu
pona 'n 10 dec. se calcula că, armat'a muscal-
esca, destinata pentru Oriente si constatòria
din siesse corpu cu 240 mi de combatanti,
deja tota va fi concentrata pe lini'a Prutului,
la totu minutulu gat'a, de a se pună in mersu
si activitate spre Turcia.

In cătu pentru pregatirile austro-ma-
giare, foile sciu sè ni spuna, că tote dispo-
sitionile s'au luat, pentru d'a face posibile
mobilisarea in 14 dile; er intr'acea, spre
Transilvania mereu se transpôrtă la tunuri
neu si munitioni cu gramad'a. Dar — vai!
Ce ajungu pregatirile Austro-Ungariei in con-
tra Russiei, candu foi inspirate din Berlinu
vinu a ni spune, că — Imperati'a germana
ar fi ingagiata a se ingrigi de noi, ca sè nu
turburâmu muscalului ap'a in Oriente! —

In Serbia Ministerulu Ristici a demis-
ionat si nici la repetite recercari din partea
principelui domitoriu nu va sè mai remana
in oficiu. Se dà cu socotel'a că este in urm'a
votului de blam, ce enunciat Tiarulu in Mos-
ova. Destulu că fostulu mai rainte Ministrul
Marinovici este tocmai se plece in missiune la
Petropole pentru d'a incerca molcomirea si
lamuriri. Tiér'a se bésca intr'adeveru se afla
in dôga forte rea. —

Din Viena ieri sosi scirea telegrafica,
propriamente intregu votulu motivatu, si inca
minunatu de bine motivatu alu comisiunei
Bancei nationali austriace, prin care Comite-
lui administrative se propune: respingerea
proiectului ambelor guverne dualistice pen-
tru transformarea prezentei Bance nationali
intr'o „Societate austro-magiară de Banca,”
cu dreptu pariteticu si cu dôue Directiuni,
una in Viena, alta in Budapest, ca propune-
re de respingere Comitetulu Bancei a si pri-
mito in unanimitate. O iubire infriociata
pentru dualismu si mai anume pentru guver-
niul d-lui Tisza. —

In urm'a atestui blam si a compliteloru
atacuri ce suier in Camera si prin comisiuni
si conferintie Ministerulu Auersperg etatu
pentru tienut'a sa in caus'a orientale, cătu si
pentru conventiunea vamaie, comerciale si
bancale, elu se elatina tare, măcar ca inca
dispune de majoritatea numerica a deputati-
loru.

La noi in Austro-Magaria, decandu Ma-
rele Deák a invetiatu pie cat de susu, cum
se-si faca si asecure mai oritatea pomeria, pre-
cătu timpu sunt la potere nici ca a cadiutu, si
nici că pote usioru sè cada sub acesta sistema
vr'u guvern, tri cătu de ticalosu sè te
prin perderea majoritatii, ei — numai ca
miseria si anarchia publica, ce se lat'ce si
li cresce adesea pesie capa poterilor dilei
— din cœci si din colo de Lauta.

Si dlu Tisza si cu ai sei inca are se fie
scosu curendu din scaunul poterii politice,
prin poterea misericordiei indignatiunei publice!

Prenumeratiuni se facu la si prin date
corespondenti ai nostri, la tote postele, si
de a dreptulu la Redactiune, Stalionsgasse
Nr. 1, unde sunt a se adresă tote adu-
priecu joia. Cele nefrancate nu se pre-
mescu, cele anonime nu se publica.

Pentru anunti si alte comunicatiuni de
caracteru privatu, se respunde că 6 cr. de
inio; repetirile se facu cu pretiu scadutu.
Tasseu erarial de 30 cr. v. a. pentru
odata, se anticipa.

Tieneti minte, si se sciti, că eu cătu mai tar-
diu va urm'a acést'a, eu atâtu mai reu de
tiéra, de Monarchia, si chiar de Tronu! —

Budapest, in 24 nov. n. 1876.

„Haru Domnului că s'a intemplatul!”
Turcia este salvata; svatulu d-lui
Andrássy s'a primitu; Turculu s'a facutu
liberale si constitutionale; discipululu
este demau de invetiatoriu; — pace si voia
buna! —

Da, asiá ar trebuí sè eschiamàmu,
deca n'am fi patiti si noi, si nu ni-ar fi
acra anim'a de scol'a magiara si de liber-
tea esita din aceea.

Cetitorii acestei foi — de buna
séma si-adueu a minte, cum inca anu in
italiu seu augustu, vediendu noi că resco-
l'a raialeloru din Bosnia si Hertiegvina
din di in di totu mai multu incurca pe
bietulu Turcu, i dederàmu acestui'a sva-
tulu, sé mérga in scola; la dlu c. An-
drássy si la liberalulu Tisza, pentru a
inviatá sè stepanesca poporele cu min-
tiuna, prin vorbe mari si frumose, ca —
libertatea, constitutiunea, egalitatea de
dreptu, etc. etc.

Asiá se vede că Turculude nevoia a pri-
mitu svatulu; caci di de di telegrafulu ni
aduce insintiari cumca, cătu de curendu
are se se publice o „constitutiune liberale
turcesca,” cuprindendu drepturi si garan-
tie mari pentru tote poporele si confes-
sinile, cu egalitate politica si nationale,
cu responsabilitate ministeriale, cu drept-
uri municipali pentru comune, etc.
etc. etc.

Numai de autonemie provinciali,
cum le cere Russulu, nu voru sè anda
Turci din Constantinópole, tocmai pre-
cum fratii lor: botesati din Budapest,
odata cu capulu nu voru se auda de au-
tonomia Transilvaniei, si nu se poteau
impacá cu autonomia Banatului Temes-
ianu!

Este pré caracteristica acesta apa-
ritiune, si noi trebuie s'o lipsàmu si ilus-
trâmu bine, pentru ca lumea romana sè
petrunda cum se cade diferint'a intre —
barbarulu de Muscalu, si intre — „Civilisa-
toriulu de Austro-Magiaru.”

Acel'a — bagu séma pentru ca e
brutu si crudu, nu vorbesce nici la sine
acasa, nici prin strainetate de „constitu-
tiune,” dar apera „autonomia” si anume
cea locale, precum o posedea poporulu
Muscalu traditionalmente de secle.

Turculu érasi nu vré sè anda de
nici unu felu de „autonomia,” dar ves-
tesce in gur'a mare „constitutiunea,”
precum a invetiatu de la Andrássy si
fr. li magiari ai sei.

Ei bine, ómenii cari practicamente, dupa esperiintia sciu, că — ce este centralismul, si ce „federalismul“ in statu ; ce va se dica pentru unu poporu simplu, necultu, o constitutiune, ma cátu de liberale, carea dupa natur'a ei, pururiá se conduce, splica si aplica de cei rafinati din centru, si ce érasi este pentru acelasi poporu simplu si necultu autonomia locale si chiar provinciale, unde poporulu mai directu si mai numerosu elu iususi incurge pentru de a-si croi sórtea si a se conduce spre ea, — acel'a pré usioru va priepe, că — care dintre duoi are intentiuni bune, cugetu curata facia de poporu ?

Noi, foia tóta esitarea ne pronunçiamu pentru dreptulu si imbutatirea ce propune si apera Muscalulu, si respingem ciarlatania de constitutiune a domnilor turci. —

Cea mai noua depesia in acésta materie, adeca despre intentiunea Turcului, sosi prin „Köln. Z.“ carea ne informéza, că constitutiunea turcésca este gata, are atati si atati articli, si se va promulgá inca mai nainte de conferint'a diplomatorilor.

Intr'acea Taic'a Ilie, Borlea alu nai-bei, bagu sém'a ca se strice domniloru Turci botenati si nebotesati — bucuria, tocmai acumă ér s'a apucatu in svatul tierii lui Pista a areta, că dieu la noi, pre langa tóta laud'a mare de lege, constitutiune libertate, nicairi nu mai esiste nici dreptate nici umanitate ! Va se dica, că tóte laudele despre constitutiune si libertate sunt „frase gole,“ cum se dice pre domnia, séu adeca „mintiune slaita,“ cum li dicu ómenii de rondu.

Vai si amara de legea si constitutiunea turcésca. Nu se mai pacalesce cu aceea chiar nime sub sóre ; si astadi, dupa trist'a esperintia de 10 ani cu frasile si mintiunile austro-uuguresci cu atatu mai pucinu !

Bagati-ve in ochi, domniloru Turci, constitutiune si libertate, candu in anim'a vóstra nu este omenia si dreptate !

Puneti la votu, domniloru, in tiéra intréga constitutiunea si libertatea vóstra, si ve veti convinge că aceea multime de ómenia nu trebuesce. Dati domniloru poperului dreptate si portati-ve facia de elu cu omenia, déca aveți Ddieu in peptu ; ér mintiunile vóstre de libertate si constitutiune mancati-le fritte, si voi si fratii vostri musulmani !

Perfidulu Albion.

Parisu, 21. nov. 1876.

Dle Redactore de la „Albina !“ Avendu fericirea a vi vedé foia in directiunea ce ati lăsat pentru d'a lumină publiculu romanu așa cátu a situatiunei, me semtu indemnatum a veni si eu se contribuescu măcar cu o picatura de untu de lemnu spre alimentarea poterii luminiarie.

Multu mi-place că „Albina“ dvóstre cea dantai in cestiunea si resp. in labirintulu cestiunei orientali a pusu accentulu celu adeverat pe cei cu musc'a pe caciula, pe Austro-Ungaria si pe Anglia, căroru propriamente este de a multiati, că jugulu popórelor si alu crestinilor in Oriente inca si astadi este

totu atatu de greu si rusinosu casi mai nainte cu 50 si cu 100 de ani, si că de unu anu si diumetate, măcar că in Bulgaria, Serbia, Bosnia, Montenegro si Hertiegovina curse sangele si se stinsera vietiele a aproape 100 de milii de ómeni, crestini si musulmani, si se prefacă in fumu si scumu averea millionelor, totu nu este posibile emanciparea, regularea, pacea, ci din contra, Europa intréga este amenintiata de celu mai crudele resbelu pre care la vediutu lumea candu va ! Caci —

Cine astadi nu priepe, că principiulu morale si nationale de libertate adeverata, de emancipare a popórelor din jugulu dreptului istoricu, dreptului de esplotare straina, tirana, barbara, de redare a grupelor nationali — loru si, spre desvoltare propria, — că acestu principiu pe Anglia si pe Austro-Ungaria le isbesce in anima si că prin urmarea acestea sunt cari pretotindeni, si in Oriente mai multu ca ori-unde, lu-combatuta din respoteri, pre facia mintiuni si argumente false, ér in ascunsu — prin arme si coruptiuni, si cari acum, că Russia si-anunciat pasirea la medilocu cu arm'a pentru acelu dreptu si ele aréta mare pofta d'a se opuse pe facia alaturi cu Turculu — acelui principiu !

Dar — sciutu este in tóta lumea dejá — si aceea, că Austro-Ungaria, ori cátu de mari in gura sunt domnii magiari ce i stau astadi in frunte, dejá atatu este de enervata si sfasiata in sine — tocmai in urmarea nenaturalilor sale opintiri d'a baga si d'a tiené in jugu pre popore, acusa la sine si in strainetate la vecini, incátu nici n'ar mai cutesá se cugete, a se opune emanciparii in Oriente, ba — dora ea insasi prevenia pre Muscalu intru aperarea crestinilor din Turcia, pre cum a mai facutu asemenea in tempurile mai vechie, déca perfid'a de Anglia, prin influenti'a seu amagirea si banii sei storsi dia su lórea popórelor, mereu n'ar iritá-o si portá-o de nasu, in care privintia — firesce că pre domnii magiari cu patim'a loru órba ii gusesce de cele mai proste unelte ale sale !

Dar mai frivole de cátu pururiá si tóte fu perfidi'a Angliet, ce o manifesta facia de Imperatorele Muscalilor, prin tramitera lordului Loftus la Livadia, apoi prin afrontul ce-lu fece Disraeli in contrastu cu ideia si cu resultatulu acelei tramiteri.

Dupa cum astadi dejá se scie, scopulu missiunei lui Loftus, éra a provocá cele mai chiare si positive esplicatiuni de la Imperatorele Alessandru alu II lea, asupr'a estremei tendintie a sale in Oriente, si mai vertosu in cestiunea de ocupatiuni teritoriali si chiar a presupusei ocupatiuni a Constantinopolei.

Imperatorele Alessandru, intielegendu de acestu scop i alu acestei missiuni a primitu pre incredintul anglu cu tóta onórea si leialitatea si in desbateri si lamuriri lunge si seriose, de reperite ori se-lu fie asecuratu prin parola sa de onóre, cumca de felu nu are nici o intentiune asupr'a Constantinopoli, si nici d'a si apropiat celu mai micu petecu de pamant din Turcia, ci că scopulu seu se marginesc la essoperarea conditiunilor de vietia si de desvoltare umanitaria mai libera a crestinilor din Turcia si a garantiilor pentru acésta, tienendu si ocupatiunea provisoria numai de o stare garantia.

Si la tóte este solene dechiaratiuni, asupr'a cărora se dore că Regin'a Angliei a fost incautata, d'a primu ministru anglu Beaconsfield, in toascu cu, despre care ati amentit u si dvóstre a respunsu prin amenintări cu nemarginata resurse ale Angliei, ceea-ce in Russia s'a luat de o infamia si perfidia foră asemeneare, de unde apoi a si urmatu respunsula Imperatorului din Moscva.

Astfelu s'a si erit u si inveniuat conflictulu ; astfelu ajausa astadi Europa intréga alarmata si nelinișcita ; astfelu „perfidulu Albion“ a pusu mai vertosu in pericol de moarte pre Austro-Ungaria si — expositiunea Franciei de la 1878 !

Dar lumea incepe a o conóisce pre acés-

ta ciarlatana britanica, carea — propaganda ideie de dreptu, libertate, umanitate, pentru ca se rescóle popórele, căroru une-ori li dà pona si arme si munitiuni in daru, ér apoi vinde cu grosulu, pe pretiuri essagerate — indiecte arme si munitiuni tiranilor si pe cale diplomatica ii apera in dreptulu loru de subjugare ! Si — mereu deșteptandu se popórele, el voru sci că ce au d'a tiené si ocasionalmente d'a urmá, facia cu unu poporu ca Anglia carele desí abiá de vr'o 15 millioné de suflete prin rafineria sa a ajunsu a stepani istorice, in Europa, Asia, Africa si America popóre de peste 150 millioné, ér prin specul'a si perfid'a sa a esplotá lumea intréga adunendu sudorile crunte, tesauere nemesurate — pe insul'a sa lotrásca.

Albina! dvóstre intru descoperirea aces-tui adeveru, dupa cátu se pote astadi observu, i compete onórea iniciativei, si Romanimea pote se se prepare, ca in lupt'a de invasiune si spargere a cubului diavolescu ce se dice Britania-Mare si are de secole titlulu de „perfidulu Albion,“ pre care lupta mai cu-rendu seu mai tardiu voru trebui s'o intreprinda popórele setose de dreptate si libertate, pentru asecurarea acestora, se dës măcar atât'a ajutoriu cátu a datu Piemontulu la 1854/5 in lupt'a de Criméa. —

Interpelatiunea de mercur'a trecuta,

a deputatului nationale Sigismundu Borlea, cătra Dlu Ministru de interne suna :

1. Arc Dlu Ministru de interne conosciintia despre aceea, că in adunarea generale din 28 sept. a. c. a Comitatului Uniadóref, fisculu comitatense a reconoscute in facia adunarei, cumca nainte de ast'a cu mai multi ani pretorele din Ilie adunandu dela poporu 837 fl. bani reluiationali pentru spitalu si pentru lucrulu publicu, ii-a tramsu vice-comitelui Szereday din Uniadóra, carele a primitu acésta suma dimpreuna cu aretarea oficiose, dar nu a transpuso la destinatiune, si astu-feliu acésta suma a disparutu din mănuile vice-comitelui, seu mai bine disu a defraudat'o ér apoi provocatu fiindu dlu vice-comite a plati suma defraudata, a respunsu că, nu o va plati, căci elu a predat'o asiá brevi manu, cassariuluf, care intr'aceea reposasa ; si fiindu că nu si-a potatu dovedi affermatiunea cu receptele date oficiose, ér cassariul mortu nu s'a potutu trage la respundere, dlu vice comite Szereday prin fisculu comitatense s'a inactivat la tribunalulu din Déva pentru acésta defraudare pe cale civilé ordinaria ?

Si deca are dlu Ministru de interne conosciintia despre acésta, ce pote fi caus'a de n'a dispusu pana acumă ca pe langa suspinderea din oficiu a unui astu-feliu de vice-comite, se se faca in contra i cercetarea sistematicea si densula pre cale administrativa se fie tienutu a desduná acea suma defraudata de 837 fl. v. a ?

2. Déca dlu min. n'are conosciintia, apoi este dsa plecatu a-si caseigá conosciintia si a dispune, ca se se faca in contra d'ai Szereday pe langa suspinderea din oficiu cercetare regulata si se se incasseze fara amenare banii defraudati de 837 fl ce sunt mediti pentru scopuri comune ? —

Acésta interpelatiune dlu Borlea dupa notările protocolului stenografice a motivat'o cu — urmatória evantare :

Onorata Casa ! Este învederatu, cumca in tiéra nostra de unii ani încóci, iatre atât'a si a latitu demoralisatiunea si coruptiunea, incátu publiculu nu mai tresare de la tainici, n'i măcar de cele mai urite cauze criminale. Ce pote fi caus'a si cine sunt causant'i astfelii aparitiuni, — asiá credu ca a scrutu n'apartiene aici. Ca tóte iusa in Uniadóra a causat scandalu mare, despre care mai pretotin ieni si a vorbitu, atatu prin cancelari si la locuri publice, pe strade si naintea farmaciei, căci chiar si in adunarea comitatense povestindu-se că s'a defraudat seu furat, — nu sciu

cum e mai bine disu unguresce, — o sumă mare de bani de către oficiali. (Ilaritate generală.) Ba se vorbiā în publicu si despre aceea, că domnii respectivi, ca să scape de rușine, au facutu o propunere către dlui ministru de interne, cumca din banii furati voru creia unu fondu, care să poarte numele lui *Franciscu Dedk* (Ilaritate mare.) Credu, că dlu Ministrul de interne va pote dā in acēstă privintia deslucire mai lamurita, de cără ce se vorbiā, cumca in acēstă privintia i s'ar fi scrisu, pentru d'a se lamurſi cauſa si d'a se restitui increderea perduta facia de oficialii gremiali! Unu membru alu comitetului comitatense a indreptat in privintia acestăo interpellatiune in adunarea din 28 sept. a. c. către vice-comite, acestă insa s'a retrasu langa ceptorii si a tacutu, ér comitele supremi a incercat cu — că mi teca că mi punga, pana ce unu altu membru alu comitetului, omu ce posiede de să nu mare potere, dar auctoritate naintea corpului oficialu, nu-lu impintenă, ca să respunda ceva, ori-ce numai să est din imala! Prin acēstă incuragiatiu apoi se stă la fisculu comitatense si marturisi in faci'a adunarei, că este adeveratu, cumca nainte de astă cu cătă-va ani pretorefe de Ilie a tramsu sumă de 837 fl. pe langa reportu ofiale vice-comitului din Uniadora unui asi'a numită *Szereday*, carele a primitu si banii si reportulu. Reportulu există si adi, dar banii s'au perfutu seu mai bine disu s'au defraudat, si cauſa astă a totu tragicatul cu anii, pana ce spre norocul vice-comitelui in acestu restimpu mori percep. comitatensu, ér *Szereday* pretiusa, că elu, dupa daten'a vechia, a predatul banii asi'a brevi manu perceptorelui repausatu, astu-feliu refuzandu a pune la locu suma defraudata, măcar că de spre predare n'are documente oficiose! Provocatul fiindu Szereday a plati banii defraudati prin smint'a sa, repette, că elu nu platesce. Trebuie să scimă că astă nu e vr'o suma mare, insa in acea lume plina de *Ilustritati* precum e Comitatulu Uniadorei, unde chiar si calciumalul e „*lustrissimum*” ea, acea suma, e cu multu mai mare de cătu la noi. Destulu ca dlu vice comite Szereday nu platesce; căci — nu e vin'a lui că perceptorele a morit; de ce acela a morit, fara a-i dă suțană? (Ilaritate) La acestă apoi fisculu n'a sciuſu facea ita, decât a-lu inprocesu pe cale civila la tribunalul din Deva.

Onorata Casa! Eu inca am statu in serviciu publicu de la 1850 pana in anul trecutu candu insu-ni mi dedui demisiunea; dar astu-feliu de procedere n'iam vediutu nici sub unu regim si sistem, ca banii furati de unu oficialu să se caute prin procesu civilu si ca unu astu-feliu de oficialu se remana si mai departe in postulu seu! O astu-feliu de procedere nu poate fi nici corpului oficialu spre onore nici regimului tierii spe gloria. Deci eu cerendu in astă privintia dela Dlu Ministrul le internelamurire, speru că va binevoi a-mi responde, si nu va urma exemplului predecesorilor sei, cari nu mi-au respunsu chiar nici pana adi la interpellatiunea facuta de 8—10 ani. —

Alba-Julia, in nov. 1876.

Onorabile Redactiune de la „*Albină!*“ In sinulu poporului romanu greco-catolicu de aici se observa unele miscări forte iritate si esacerate, si anume in contra unei dispositiuni, Veneratului Consistoriu archidiecesanu din Blasiu, dispositiune luata cu observarea reguleloru sustatōrie déca noi „*Unitii*“ preste totu mai potem vorbi de ceva regule sustatōrie. Fie-mi permisua a espune căuſa.

Capelul si docentele de aci *Avramu Stoianu*, condusu de adeveratulu interesu alu basericiei a cărei a sună este de 10 ani de dile, a suscitatu intreaga unu ratiotinu de 4800 fl. asupra căruilu fostului protopopu acuſa ex inspectore de scole *Augustinu Papp*, nece pana astăi n'a fost in stare a se spăla de prepusulu seu chiar

de acusarea că ii-a mancatu si că a defraudat cele sacre, si — pe semne nici nu va fi pona e lumea; dar — nici băt'a biserică jăfuita nu-si poate căscigă dreptulu — pana voru trat inca unii membri ai consistoriului din Blasiu!

Nu voim a dispută despre aceea că ore dlu protopopu a dilapidat banii bisericei, precum a aflatu o ancheta oficiale si si Ven. Consistoriu la 1862, său că dora chiar baserică i mai datoresc dsale, precum are dsa cutesanti'a d'a pretinde; ceace scimă si ce nime nu poate negă — e, că santi'a sa ratiociniu preste acei bani n'a datu si că deci pana atunci pona nu va dā, se considera ori datoriu ori defraudatoriu, si că toti căti lu-scutescu său apera, se facu partasi — seu de negliginti'a său de urmă santiei sale.

Acēsta e regula pururiā si pretotindeniā in lume, unde cine-va administră banii publicului, si acēstă si ar trebui s'o perda din vedere protegetorii din Blasiu a d-lui Papp.

Acuma că acestu domnu dupa atât'a ani, si atât'e provocari publice scandalose ce i s'au adresat mortisui refusa a dā ratiociniu si consistoriu totu lu-protecte spre daun'a basericelui si nespresa scandalisare a publicului: de consecintele logice, legali morali nu poate scapă nici faci'a santiei sale si nici fecile protegetorii dela Consistoriu; ér persecutiunile ce se facu sustinenteoriu dreptulu, numai agraséza abusulu, crima, scandalulu !

Dara pentru noi astadi este o causa de onore, că Veneratulu Consistoriu din Blasiu, pentru sublevarea intrebării acestei si-a indreptat si concentrat persecutiunea contra bietului capelanu alu nostru, cu o furia si persevereția turcesca. Astă ne vatama si ingagiază pona in fundulu sufletului!

Consistoriulu fara să vră in tebă curatoratulu si senatulu scolastecu de aici, se apucă si destitui pre capelanulu nostru din postulu de docente de aici, si ni tramite altulu pe capu, par' că ar fi văntu să n'indica: *Acela v'a stricat căci v'a făcut învățătură la ordine, dreptate și lege, și să nu le lasătă vătămate; dur = chiamarea văstra e, să fii e. și să ascultăt orbisit, de cei mai mari Asta e vangeliu nostru. Eta vi tramitemu să vă predice altul mai bunu!*“

Si Ven. Consistoriu deodată dispune ca, bietulu Capelanu, care e multu bolnavitosu si n'are pe nemenea si n'are nemică, căci — vedeti, n'a sună nici jăfui, nici defraudă bani publici, — acum in capu de ierina in 48 de ore se parasescă orasul nostru si să mărgă la a parochia deschisă, intr'unu satu cătu se poate de amarită, de parte de ori-ce medicu si ajutoriu omnescu!

Acēsta pedepsa totu de odata egale condamnării la moarte a unui preotu adeveratul crestinu, pentru o portare adeveratul morală si in cadrulu chiamării sale, ar face onore unui „*Softă*“ turcescu, de nu pana si unui Basibozuc!

Déca protegetorii din Blasiu a ex-protopopului Aug. Papp credu că capelanulu nostru are vr'o vina, apoi de ce nu-i facura procesu dupa lege si canone si să-lu vră invetigă si judecă cu tōia esprimea; dar nu — asiā tăresce; căci — bage sănătati bine de séma, că numită Capelanu au avutu de poporenii, intre ei, sei suflete si omene de anima si cugetu, si carități cari sciu si cuteza a judecă asupra fapteleloru si calitatiloru precum a unui docente si parochu asiā si a unei superiořăti, si suntu in stare a se si scărbi pentru arbitriu si dreptate, tirania si a o si spune acēstă in faci'a lumei culte, lumei nestricate si a o supune judecătii acestei lumi.

Poporenii romani gr. cat. din Albi-

Julia vediendu procedură acēstă a v. consistoriu din Blasiu si cunoscendu si motivele „ne-expresse“ a acelei a, a asternutu numitului Consistoriu o reprezentatiune, priu carea se rōga ca mai nainte de aduce la indeplinire pedepsa arbitragiului asupra capelanului, să se indure a respectă regulele sustatōrie, *) său déca noi „*Unitii*“ nu avemu lege si regule, să respecte celu pucinu prassa generale urmata de cea-lalta lume crestina, ca antaiu să cerceteze si apoi se judece!

Vomu vedé ce va decide consistoriulu si la tempulu seu nu vomu intardiā a aduce si acea decisiune la publicitate fiindu noi detori a face pre On. Publicu de controlore intre noi si mai mari din Blasiu, precari ii aflāmu si ii acusărāmu nedrepti pentru procederea de pona acuma.

Mai multi poporeni.

Din Recititia mont. in Carasiu,

unu amicu alu fōi nōstre, caletorindu si petrecendu căte-va dile in acelu orasul montanisticu, ni face o descriere cătu se poate de trista despre nemoralitatea ce se manifesta pona si publicu, si pre carea, — ceea-ce abia cuprindeam cu mintea nōstra, chiar unii inteligenți fruntași ar inaintă-o si sustine-o intre poporu, si de care bisericiloru nostri nici amiate nu li vine ca s'eo impedece! Dintre căte ni se comunica ca scandalosé si condamnabili — aflāmu cu cale a aminti aici pentru asta data — *cantecele desfrenate si murdare*, ce ni spune că sér'a de la 8 pon' la 10 si mai tardiū, adunandu-se femeile romane, le canta in choru, ca ostentatiune, pre candu publiculu ordinariu le asculta cu placere, ér omenii de bine si astupa urichile de ele!

Noi asiā scimă, că locuitorii romani de prin orasiele montane, sunt lucraitori la fabrici si la ocne, si forțe multu si greu, ocupati peste diu'a intréga; deci trebuie să ne mirăm, cum omenei atât de tare muncii pot să afie placerea de a asculta din gur'a filioru si femeielorloru lucruri porcesci! Si totu n'ocmenea trebuie să ne mirăm, cum preotul, invenitoriulu, presedintele comitetului parochial, omene de reputatiune să nu observe acēstă si să nu — si dăe truda d'a sterigi uritele abusuri si a le inlocui cu usuri frumos și caste spre moralisarea generatiunei! —

Din Aradu, 22 nov. u. ni se scrie:

„Prin comitatulu nostru se vorbesce de unu circulare alu d-lui Mare-Ministrul *Tieza* dupa care unu emissariu, (de buna séma de la resaritul) cu numele *Demetru Petru*, (dóra nu laureatulu nostru poetu de acestastu nume? — Red.) — ar amblă printre Romani, impartindu proclamatōni agitatorice pentru *Daco-Romania*; deci se avisă autoritățile publice, a confisca ori-unde ar dă de atari proclamatōni.“

Intelligentia nōstra din Aradu, carea — audiendu de circulareliu *Marei-Ministru* si

*) La atât'a va să dica am ajunsu, de biét'a turmă trebuie să rōge si conjure pre pastori a respectă legea si a nu persecută nōcenti'a in baserică! Vai, reu ax degeneratul totu de candu cu stepanirea constitutiune na-giare! Noi si in casulu preseante nu potu a nu vedé spiretulu inlungitoriu desus. Nu conoseam din deci de reporturi, ca totu uragile din Blasiu facia de Alba Iuliani se facu intru favorirea domnilor: *Papp, Gusti și Limbeanu*, omene — tamanu cum li place domnilor, aceleru domni, despre cari pana si „Tel. Rom.“ dovedesce, că au supremă tendintă, d'a omorii pre Romani.

Blasiile Blasiile, Savle, Savle! Metropolițe *Vancea*, nu gori pre Cristu dreptatea! Nu protege pre — peccatii neomeni! Nu vătăma pre bunii crestini din Belgradu!!! —

Red.

din acela de emissariulu daco-romanesc si de proclamatirile pentru Daco-Romania, au cautat să dea si ea facia cu aceste ființe nesdravene, si nu li-a potutu dă nici de urma: este fără plecata a crede că — este o fabula său născută a fantasiei morboase a domnitoru, său dără unu pretestu d'a persecută si maltrată pre Romani!

Ce va mai fi si din acesta lucru, vom vedea. Noi insa ni sentim de sacra detorintia nationale si patriotica, a avisă pre cetitorii nostri, ca — să fie cu buna atenție diu'a si năptea, la totă câtă se petrecu juriu imprejurul de ei si — ori ce ar fi suspectu ori suspiciosu să ni reporte nu mai de cătu, pentru d'a ne scă orientă.

Societatea academica romana,

(Urmare.)

Premiu Nasturelu;
din seri'a A. Premiu pentru subiecte puse la concursu b) referenti la Scientiee morale si politice, jurisprudentia si economia sociale, mai ales ale tierelor romane,

Conformu decisiunii luate in sesiunea anului 1876, se publica consursu asupra thesei urmatorie:

*Tierranulu Romanu. [Dissertatiune asupra stării sale morale, sociale, economice si politice, in trecutu si in prezente, in Principatul Romanie.]**

Condițiunile sunt:

1. Marimea lucrării va fi de 10—15 cole de tipariu, formatu 8 ordinariu, litere garmondu.

2. Terminul presentării manuscriptelor la concursu va fi 14 aug. 1879.

3. Manuscrisele se voru presenta anoniime, purtandu o devisa care va fi reprodusa pe unu pliku sigilatu, continendu numele concurentului.

4. Premiul ce se va acordă opului celui mai bunu va fi de lei 5000, fora a putea imparti.

5. Societatea Academica si-reserva dreptul de a tipari in publicatiunile sale disertatiunile ce se voru premia.

III. Premie privitorie la scientiee naturali. (G. H. si I. din fondulu A. Fetu si din economiele Societătii.)

Conformu decisiunilor Societătii Academice, se anuncia cele urmatorie:

G. Unu premiu de 5000 lei pentru *Confectionarea celei mai bune charte geologice a doue judecie ale Romaniei, din cari unulu de din coaci si altulu de din colo de Milcovu.*

H. Unu premiu de 3000 lei pentru *Studiul geologicu, chimicu si economicu alu principiilor localităti, unde se află petroliu si carbuni fossili, in judeciele Prahova si Dambovita.*

I. Unu premiu de 2000 lei pentru: *Studia si analisarea apelor din 15 fontane ale tieriei.*

Terminul concursului pentru fia care din aceste lucrări e desigur la 15 aug. 1878, pene candu concurentii au să-si tramita elatoratele loru către presidente Societate, cu aceleasi formalităti ce s'au prescrisul mai susu si pentru alte obiecte pusa la concursu; manuscrisele venite mai tardi de 15 aug. 1878, său foră formalitătile cerute, nu se voru accepta.

Programele pentru acesta lucrari sunt:
G. Pentru studiul geologicu alu unui judecie concurențele e datoriu:

Se faca descripsiunea orografica a judeciului.

Se acete ce teramuri si ce strate se găsescu in acel judecie, indicandu natura locurilor fia-cărui strat si fosilele pre care se basedia pentru determinarea loru.

Să se faca secțiune longitudinală si altă transversală a judeciului, precum si secțiuni de diverse accidenti ale crustei globului ce se potu afla in acel judecie,

Să se faca chartă geologica a judeciului.
Se aduca colectiune de rocole, caractristice.

H. Pentru studiul geologicu, chimicu si economicu alu principiilor localităti unde se află petroliu si carbuni fossili, din judeciele Prahova a si Dambovita, se cere de la concurenti:

In genere, studiul petroliului indigenu, pecur'a, cer'a de pamant, oliulu terosu fosile, in cea ce privesce constitutiunea, compositiunea si proprietatile iui chimico-technologica, esploratiunea industriale impreuna cu derivatele lui,

In specie: a) Determinarea proprietătilor fizice ale petroliului indigenu, comparatiune cu petroliul americanu si europeanu din alte state.

b) Ce constițiune si ce proprietăti au productele de distilatiune ale petroliului la temperatură de 120, pene la 350 grade Celsius; gruperea acestoru produse si determinarea cantitativa depe volumine si procente; — aplicatiunea loru.

c) Determinarea productelor lichide cele mai volatili, adeca etherelor petroline; — proprietătile si aplicatiunea loru.

d) Petroliul indigenu contine parafina? Determinarea cantitativa.

e) Petroliul indigenu contine nefatalina? Determinarea cantitativa.

f) Petroliul seu smol'a contine produse din grupp'a alcalelor monoatomici din seri'a a 7 ea, adeca thenolulu, benzin'a, acidu carbonicu, pherylamina? Determinarea loru cantitativa si constitutiva.

g) Contine smol'a de petroliu, inainte său după estragerea parafinei, gaze hydrocarburi? cari se potu intrebuinta ca luminatoriu aeriferu? In casulu afirmativu, se se esecute determinarea cantitativa si calitativa a acestoru produse gazose. Descrierea in modulu celu mai practicu a aparatelor de estragere a gazelor combustibili' luminatorie, pentru aplicatiunea cu gazu luminat aeriferu in industria (usin'a de gazu aeriferu de petroliu).

h) Contine petroliul indigenu sau smol'a de petroliu corpi de natura disinfectante? In stare nativa sau după ore-care preparare?

i) In ce modu si cu cari mediloce se poate stinge mai completu si mai curendu gazulu fluidu de petroliu inflacaratu, (spre exemplu iucendiu produsu prin acestu corp, anume: photager'a, pelin'a etc.)

Varietati

† (Inca unu amicu decedatu!) "Ocumani aduce „Romanulu" din Bucuresci in nrulu său celu mai nou, de martia [si] miercuri a trecuta, cumea la 6/18 a curentei, a reposatu in urbea Calarasi, dlu Josifu Patriciu Popescu, fost profesore si directore, literat si advacatu, (nascutu — prește scimu — din Batta in Carasiulu Banatului,) frate bunu cu fie-iertatu arhimandritu Patriciu Popescu, si nationalistu totu asemenea zelosu! „Natiunea plange pre fiului dilectu; sciitia pastră suvenirile sale; bardulu romanu semte perdere desinteresatului operatoriu alu auptitoru." Astfelu cetim in Romanulu; ér noi ca amici vechi, dela 1843, adaugem aprobandu: Asiă este; eterna să-i fie memoria! — V. B!

† (Necrologu.) Teologii romani din Seminariulu central reg. in Budapest, in numele loru si alu aduncu intristatiloru parenti, cu ochii scaldati in lacrimi aruncia trecerea la cele eterne a pré amatului loru amicu, si resp. și: Ioanu Serbu, carele după unu morbu greu de plumanii si-a datu blandulu sufletu in manele creiatorelui la 22 nov. in Teusi, loculu natale in Transilvania, perdiendu in elu biserică si natiunea, carorū

apartinea cu ardore si mandră, unu tezaru de mari sperantie. — Dormi in pace sufletu curat; remanendu memor'a ta pastrata cu scumpatate in animele noastre! — J. P. P.

* (Advocatu romanu in Becicăreculu-mare!) Tandem aliquando se implini dorința si oftarea Romanilor din părtele Torontalului despre Boege, ca să aiba unu advocatu romanu, cu care să se poată intielege, carele să li dea svatu din anima si să li apere causele cu credintia. Anunciu ce publicamu aci ni spune, cumca dlu advocatu Flore Bozganu si a deschis dejă cancelari'a advocatilor in Becicăreculu Mare si noi, cari conoscem bine pre acestu domnu advocatu teneru, nu potem decât a-lu recomandă din anima publicului nostru din acele părți.

Subscribul are onore a face cunoscutu onoratului publicu, că din 10 a lunei novembrie a. c. a deschis cancelaria avocatiale in Becicăreculu-Mare, casă dui Emiliu Petroviciu, din coltiulu strădei sierpelui, unde de deminéti'a pana seara bucururosu primesce pările, ce voru ave trebuintia de svatulu si aperarea sa in tetu feliulu de cause — civili, criminale, cambiali si administrative. — Flore Bozgaanu, advocatu in legile comuni si cambiali.

Publicatiuni tacabile

CONCURSE.

Dintrou doue statiuni invetiatoreci romane gr. or. din Cenadulu-Ungurescu, comitatul Cenadului, cu terminu pena la 5 dec. a. c. st. v.

Emolumintele sunt.

Pentru Clas'a a două 200 fl. v. a. in bani 10 jugere Catestrali estrevilanu, cu competența de pasciune, 6 orgie de lemne moi, pentru scripturistica 5 fl. v. a.; pentru Conferintie pre tota diu'a 3 fl. v. a.; Cuartiru liberu cu gradina pentru legumi, si dela inmormantari stólele indatinate.

Pentru clasa prima: 309 fl. v. a.; 3 orgie de lemne moi; — pentru Cuartiru 30 fl. v. a. o gradina de legumi estravilana de 105 orgie □.

Doritorii de a ocupă ore un'a din aceste statiuni, au a tramile recursele loru, instruite in sensulu statului org. si conformu ordinatiunilor Consistoriali, pana la diu'a alegere catra subscribul inspectore cercualu la Sălătinu (Sajtény) in comit. Cenadului.

In Co'ntielegere cu comitetulu parochial Teodoru Popoviciu, mp. preotu si insp. cerc. de scole. 1—3

Dintrou inplinirea postului de suplente invetiatoreci in comun'a Jadani din comit. Temesiu, — cu emolumentele: 63 fl. in bani; 40 chible de grâu; 50 l. de lardu; 40 lb. de sare, 2 stangeni de lemn; 7 stangeni de paie pentru incaldirea scolei, cortelul liberu, 4 jugere de pamant si gradina intra si estravilana. Terminul e pana in 12 Decembrie a. c. candu se va tine si alegerea.

Recentii suntu avisati, recursele loru provediute cu testimoniu despre absolvarea prepartandei si de qualificatiune, a le substerne d-lui protopresviteru alu Temisiorei, Meletiu Dreghiciu, si intr'o dumineca său serbatore si se prezenta in biserică spre a-si areta destinate in cantari si tipicu.

Comitetulu parochialu,
In cointielegere cu: Mel. Dreghiciu m. p
Protopr. Temisiorei.

1—3.